

RINGERIKE
KOMMUNE

Bilde fra Hologata, sep 2023

VA-forskrift og selvkost

Formannskapet, 7. november 2023

I denne presentasjonen kommer vi innom:

- Hva er selvkost?
- Hvordan er fordelinga mellom driftsutgifter og kapitalutgifter?
- VA-forskrift – fastledd og endringer
- Hvorfor øker VA-gebyrene? Bare i Ringerike eller andre kommuner?
- Hva kan vi gjøre for å redusere gebyret?

Vann - vårt viktigste næringsmiddel

Vi produserer reint vann døgnet rundt og sørger for at alle som får vann fra oss får reint vann i springen til enhver tid.

Vi må ha rent vann for å leve.

2 liter vann hver dag – folkehelseinstituttet

Vi tar rent vann i springen som en selvfølge men det er det ikke for alle.

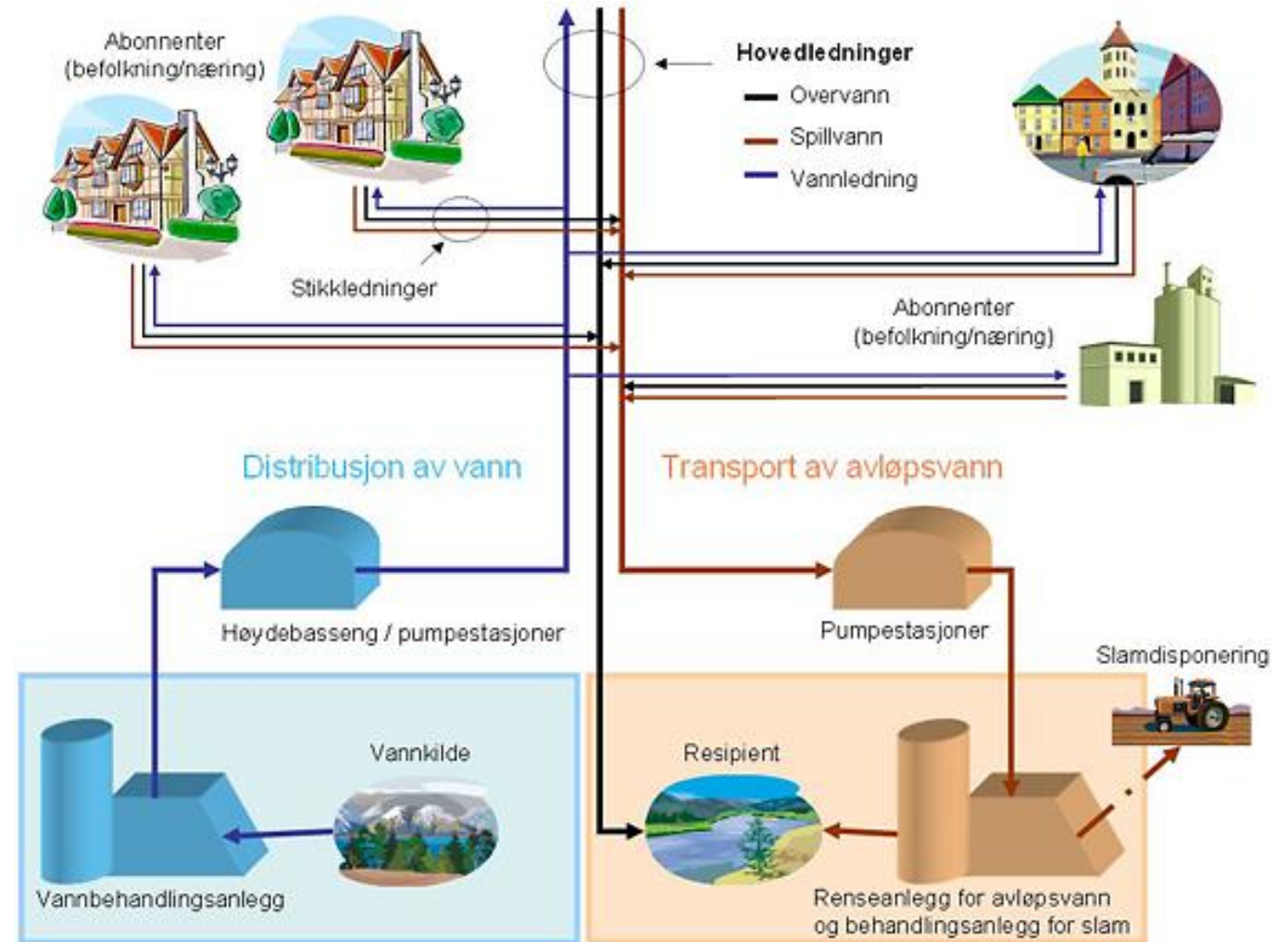
Reint vann = folkehelse

Vann, avløp og rens

- 7 renseanlegg
- 8 vannverk
- 15 høydebasseng
- Ca. 80 pumpestasjoner for vann og avløp
- Kommunalt ledningsnett utgjør ca. 500 kilometer!

Hva er selvkost – enkelt forklart?

- Selvkost vil si at innbyggerne(abonnentene) skal betale det det koster for kommunen å levere tjenesten. Verken mer eller mindre.
- Kommunens innbyggere spleiser på betaling av det som kreves for å ha et system for vann, avløp og rens(VA gebyr) I Ringerike skal gebyret dekke kostnaden 100%.
- Kommunen har ikke lov til å tjene penger på tjenesten.
- 3 ulike selvkostområder innenfor VA: vann, avløp og slam.
- Hvordan fordeles utgiften for å ha rør i bakken, vannverk, renseanlegg, pumpestasjoner, drift 24/7 og vedlikehold, utskiftinger?
- Kapitalkostnader (renter og avdrag på gjeld) over 50% av kostnadene i 2022(økt)
- Driftsutgifter (alle utgifter som tilhører den løpende driften)

Fordeling av kostnadene

Kostnader	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter	67 015	80 412	70 882	73 955	77 164	80 513	84 009
Kapitalkostnader	62 272	81 582	93 049	100 546	104 278	107 644	110 762

Tall i 1000 kr

VA-forskrift – hvorfor innfører vi fastledd?

- Først: hva er en va-forskrift?
 - Ny forskrift for vann- og avløpsgebyr regulerer *hva* og *hvordan* kommunen kan ta betalt for vann og avløp
- Todelt gebyr: mer rettferdig fordeling av kostnader?
- Større grad av forutsigbar utgift for innbygger og forutsigbar inntekt for selvkostsystemet.
- Kommunestyret har et handlingsrom. Fordele kostnadene mellom fastledd og variabelt ledd. Det anbefales at fastleddet ikke overstiger 50% av gebyret
- Kan bedre fange opp tjenestenes kostandssammensetning:
 - Ha ledninger i bakken, få levert rent vann, lede avløpet bort
- Likt bidrag til infrastrukturen fra hver eiendom uansett økonomisk utgangspunkt eller antall i husstanden.

- **Nytt tilknytningsgebyr ved påbygg/tilbygg utover 80 m²**
 - Bakgrunnen for dette er at slike påbygg/tilbygg til en eksisterende bygning i visse tilfeller kan være svært store og kan medføre en helt annen belastning på kommunens hovedledningssystemer, når det gjelder kapasitet og mengde enn tidligere.
- **Særskilt sats**
 - Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg, kan kommunen fastsette særskilt sats i det enkelte tilfellet

Hva er du som innbygger villig til å betale i måneden for å ha vann i springen og et helsefremmende avløpssystem?

- Det å eie en bil koster ofte rundt 1000 kr i mnd. i forsikring og veiavgift bare ved å stå stille.
- Abonnement på TV-kanaler rundt 1000 kr i mnd.
- Forsikring av hus, hytte, reise, person, barn o.l ofte rundt 3000-5000 kr i mnd.
- Strømutgifter 1500-6000 kr i måneden, og nettleien er også et selvkostsystem
- Internett bredbånd hjemme? Ofte over 700 kr mnd.
- Vanskelig å finne vann til under 6 kr literen i butikken? I springen koster det i 2023, 13 øre literen i vann- og avløpsavgift. Eller rundt 550 kr i mnd. pr person i husstanden.

Priser ved innføring av fastledd:

50 prosent fastledd fra 2024

	2023	2024	2025	2026	2027
Vann fastledd	-	2 383,00	2 581,00	2 656,00	2 676,00
Vann m3	38,00	23,30	25,11	25,82	25,98
Avløp fastledd	-	3 881,00	3 966,00	4 062,00	4 130,00
Avløp m3	66,00	39,11	39,93	41,05	42,11

Vann v/ 35 % fastledd:
Fastledd 1668 kr
Vann m3 30,16 kr

Avløp v/ 35 % fastledd:
Fastledd 2716 kr
Avløp m3 50,84 kr

Gradvis innføring fastledd med

- 20 prosent fra 2024
- 35 prosent fra 2025
- 50 prosent fra 2026

	2023	2024	2025	2026	2027
Vann fastledd	-	958,00	1 814,00	2 662,00	2 681,00
Vann m3	38,00	37,31	32,77	25,87	26,03
Avløp fastledd	-	1 561,00	2 789,00	4 070,00	4 139,00
Avløp m3	66,00	62,94	52,14	41,14	42,19

Hva blir kubikkprisen uten fastledd i 2024

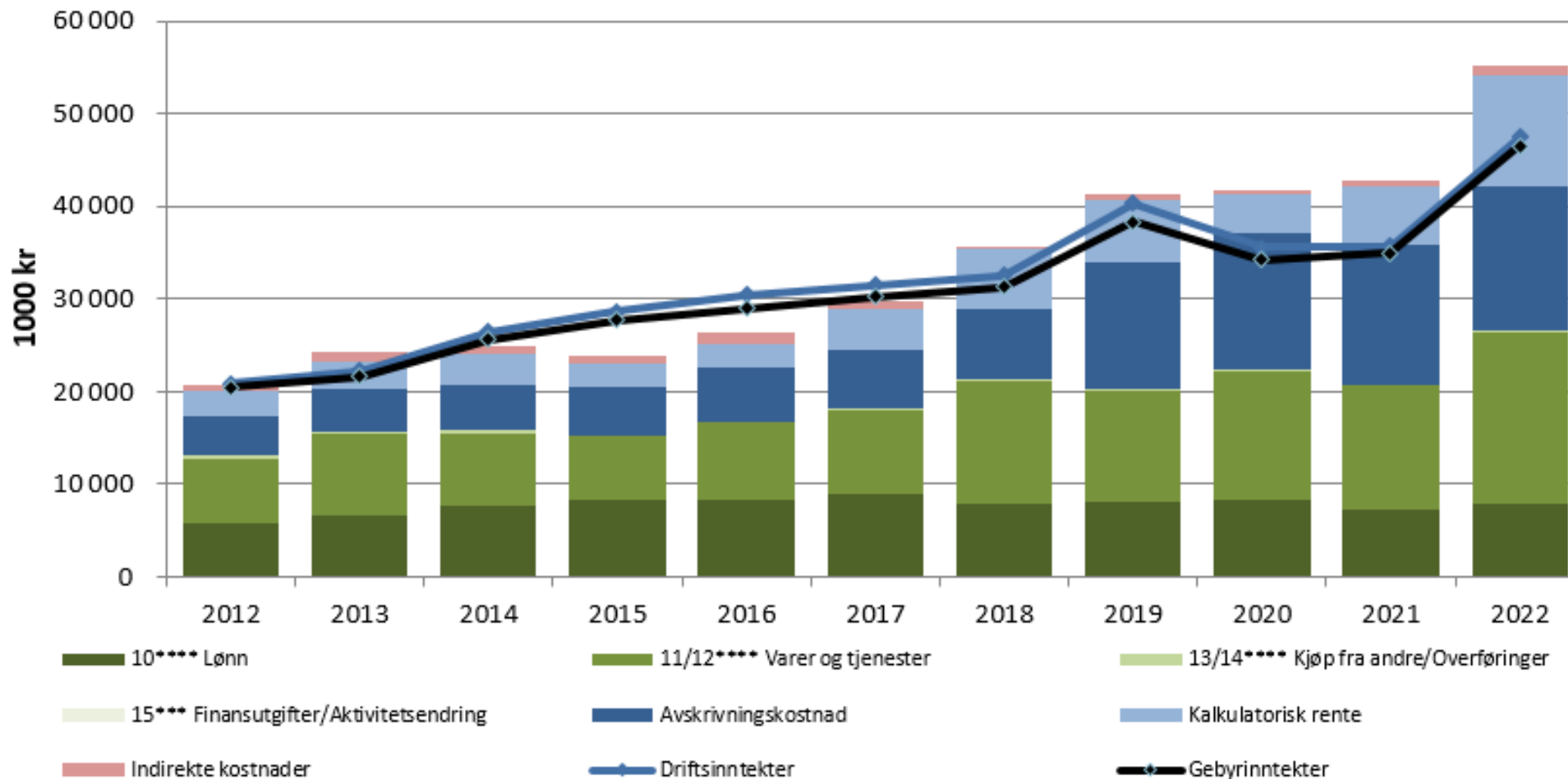
- Vann øker fra 38 kr i 2023 til 46,39 kr i 2024. Opp 22 %.
- Avløp øker fra 66 kr i 2023 til 78,21 kr i 2024. Opp 18,5 %.

Hvorfor øker VA-gebyrene i Ringerike?

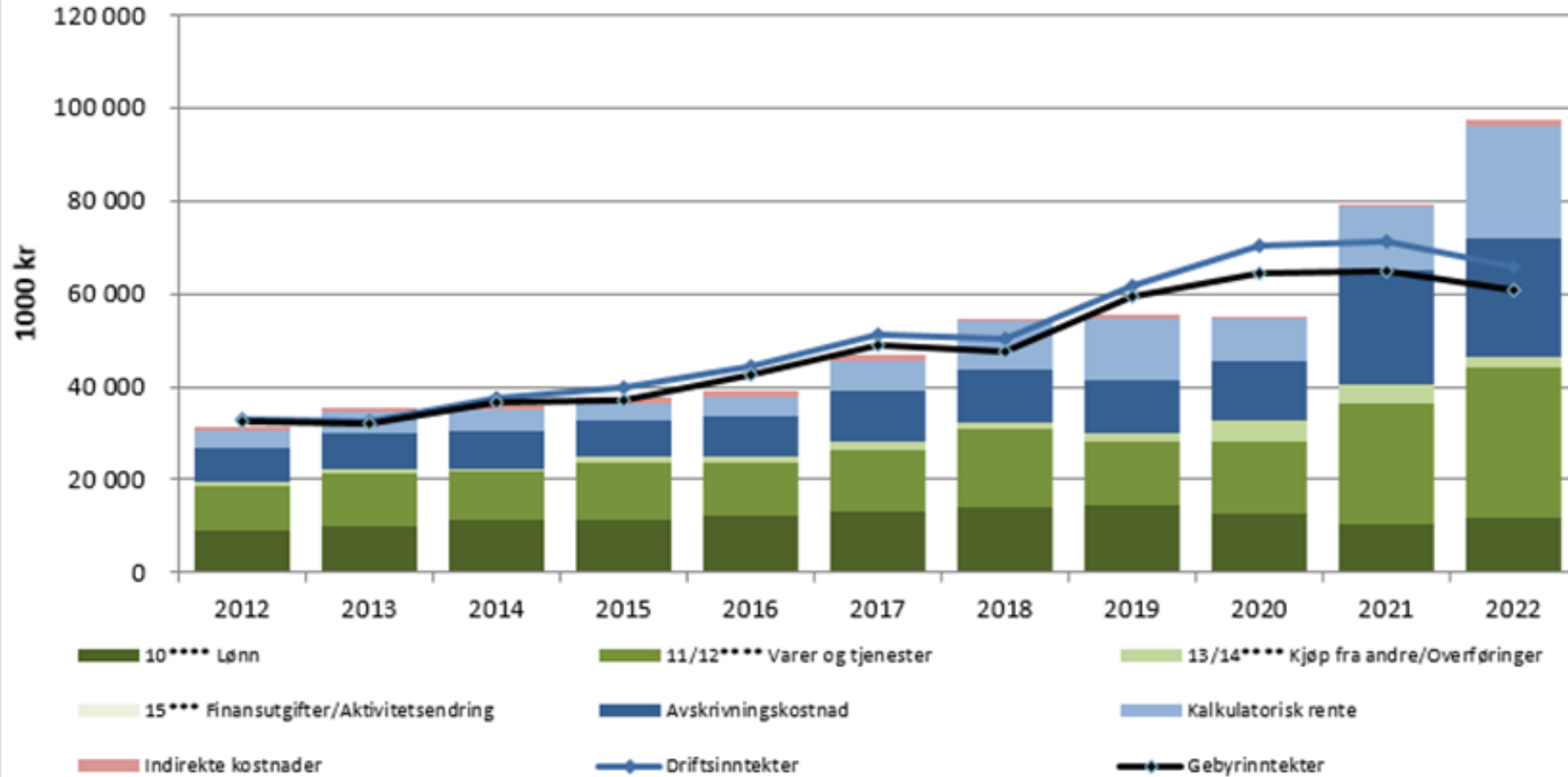
Kostnads- og inntektsfordeling - Vann

Hvorfor øker VA-gebyrene i Ringerike?

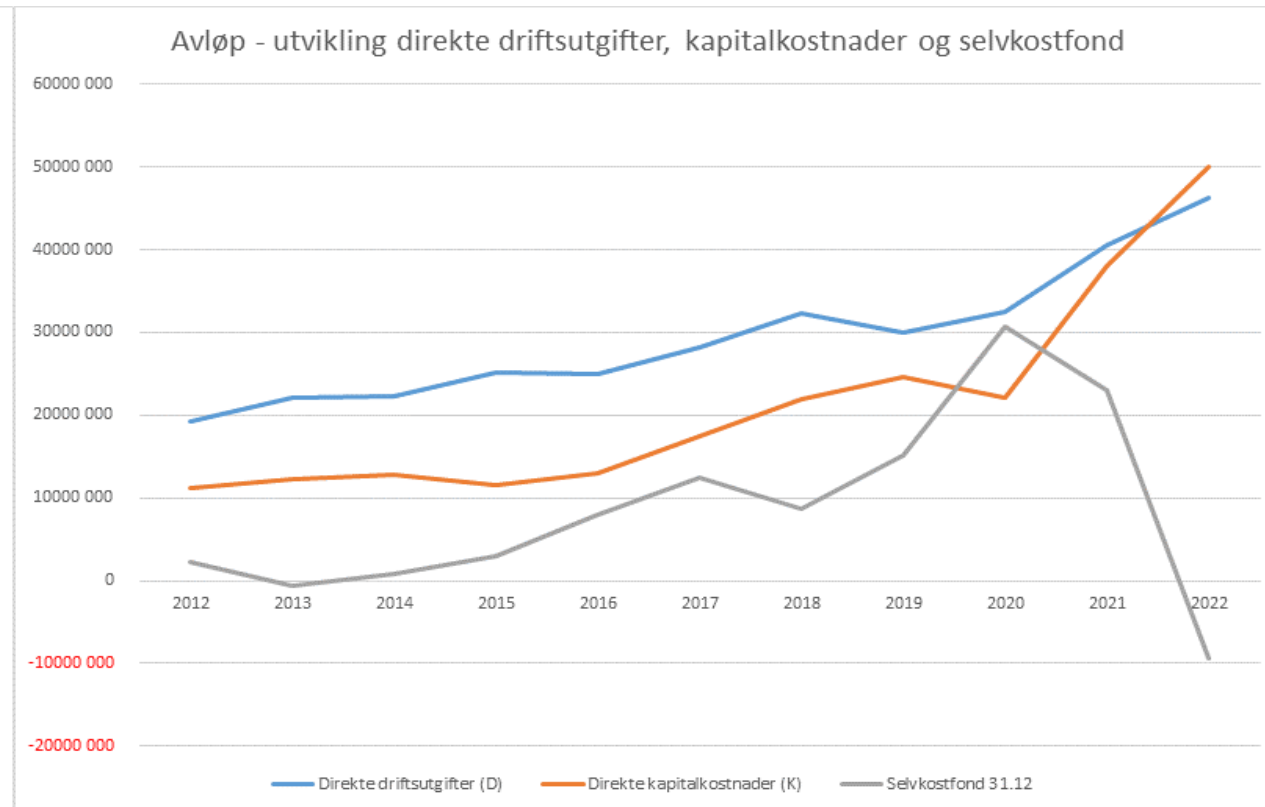
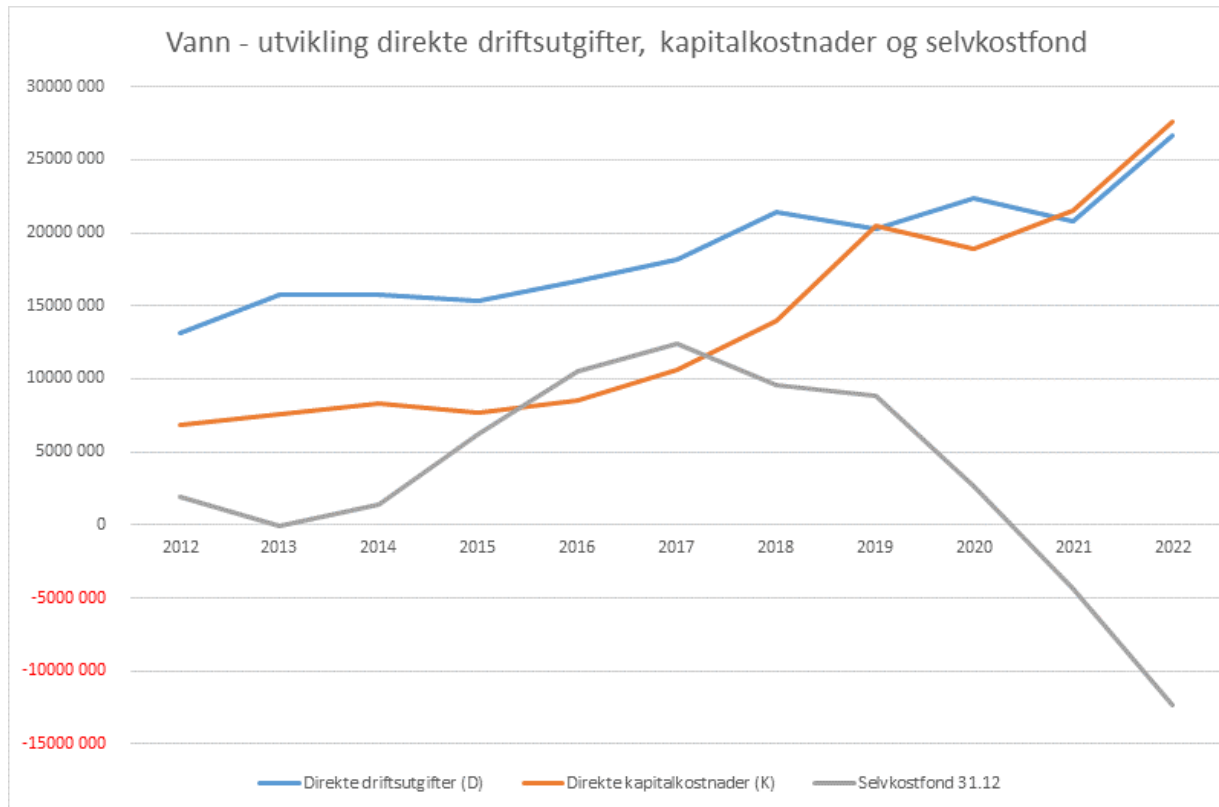
Kostnads- og inntektsfordeling - Avløp

Hvorfor øker VA-gebyrene i Ringerike?

Kubikkpris	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vann	14	11	17	19	19	20	21	24	24	23	30
Avløp	25	25	28	29	32	35	35	41	48	45	42

Hvor mye øker gebyrene i andre kommuner?

- Asker: «*De kommunale avgiftene for vann og avløp vil øke i 2024. Gebyr for vann foreslås økt 37,7 prosent og avløpsgebyret foreslås økt med 26,4 prosent. Det betyr en gjennomsnittlig økning for vann- og avløpsgebyrer på 31 prosent.*»

(www.asker.kommune.no)

- Bærum: Samlet vann og avløpsgebyr for husholdninger øker med 20 %

(www.baerum.kommune.no)

- Jevnaker: «*Økning på 16 prosent. I forslaget legges det opp til at vanngebyret øker til 30,86 kroner per kubikkmeter fra 22,35 kroner i 2023. Mens avløp får en pris på 47,21 kroner per kubikkmeter mot 38,50 kroner i 2023.*»

(RingBlad 28.10.2023)

Hvordan ligger Ringerike an sammenlignet med andre kommuner?

Gebyrinntekter per tilknyttet innbygger (kr) - Avløp

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
3005 Drammen	2138	2135	2095	2241	2368	2082	2240	2200	2,9 %
3007 Ringerike	1550	1771	2045	1986	2477	2697	2693	2508	61,8 %
3024 Bærum	1078	1228	1266	1427	1457	1445	1383	1538	42,7 %
3025 Asker	934	1127	1269	1417	1645	1685	1733	1786	91,2 %
3038 Hole	2197	2141	0	1430	2015	2053	2025	2153	-2,0 %
3046 Krødsherad	3828	4546	4926	4489	5571	7232	8844	8881	132,0 %
3047 Modum	2270	..	2283	2178	2573	2515	2556	2663	17,3 %
3053 Jevnaker	1489	1619	1788	1734	1500	1795	2052	2109	41,6 %
3411 Ringsaker	2838	2866	3539	3369	3343	3308	3864	4158	46,5 %
Gjennomsnitt	2036	2179	2135	2252	2550	2757	3043	3111	52,8 %

Gebyrinntekter per tilknyttet innbygger (kr) - Vann

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
3005 Drammen	1260	1254	1236	1324	1367	1388	1475	1470	16,7 %
3007 Ringerike	1044	1069	1094	1132	1359	1328	1354	1799	72,3 %
3024 Bærum	1035	995	800	928	1094	1121	1119	1324	27,9 %
3025 Asker	1055	1203	1183	1282	1212	1336	1382	1580	49,8 %
3038 Hole	1351	1228	1275	1154	1510	1510	1553	1749	29,5 %
3046 Krødsherad	2747	3067	3236	3084	2896	3063	3581	2869	4,4 %
3047 Modum	1254	1280	1332	1237	1517	1470	1667	1709	36,3 %
3053 Jevnaker	1585	1656	1840	1716	1843	1942	2005	1905	20,2 %
3411 Ringsaker	1873	1933	2376	2206	2242	1821	3516	3173	69,4 %
Gjennomsnitt	1467	1521	1597	1563	1671	1664	1961	1953	33,1 %

Hva kan vi gjøre for å redusere gebyrene?

- Utvidet økonomisk avskrivningstid på kommunens VA-anlegg (fra ca. 40 til 70 år for det under bakken og 20 til 30 på det over bakken?).
 - Betyr lengre betalingstid for infrastrukturen, og at kommunen selv må betale større andel av avdrag på lånene til selvkostinvesteringene i første halvdel av avskrivningstiden og mindre andel i siste halvdel av avskrivningstiden.
 - Generasjonsprinsippet er viktig i denne vurderingen – den som bruker skal betale
 - Beregninger viser at effekten ved å endre på alt som i dag har 40 og 50 år til 70 år vil gi ca 6 kr i samlet reduksjon pr m³ for vann og avløp, eller rundt 8 millioner kroner.
- Driftsutgifter slik som lønn, kjemikalier, strøm og energi og kjøp av andre varer og tjenester – en reduksjon på 1,5 millioner kroner gir et gebyrutslag på kun 1 krone for vann ELLER avløp.
- Flere innbyggere som knytter seg til offentlig vann og avløp
- Det er sammenheng mellom gebyr og kvalitet på vann- og avløpstjenestene i kommunen (alle kommunens anlegg er godkjente)

Investeringer innen VA knytter seg til:

- Utskiftning og fornying av eksisterende ledningsnett
 - 16 millioner årlig innen vann for perioden 2023-2026.
 - 16 millioner innen avløp for perioden 2023-2026.
- Nye VA-anlegg for å legge til rette for bolig- og næringsutvikling
- I liten grad nye ledninger for å sanere avløp i eksisterende boligområder

Spørsmål?

Takk for oppmerksomheten!

RINGERIKE
KOMMUNE